

Mötesanteckningar från dialogmöte den 13 oktober 2023

1 Inledning

Skatteverket redogjorde för syftet med dialogmöten och erfarenheter från tidigare genomförda möten. Skatteverket har goda erfarenheter från de dialogmöten som genomförts sedan januari 2020. Dialogerna har bidragit till förtydliganden och ställningstaganden men bidrar också till ökad förståelse för varandras villkor. Anmälda ämnen som inte blir föremål för dialog bidrar i vissa fall till en utvecklad rättslig information på Skatteverkets webbplats eller dialog med förslagslämnaren.

Information om dialogmöten och formulär för anmälan av ämne finns på Skatteverkets webbplats. [Dialogmöte med rådgivare](#). Förslag på ämnen kan lämnas löpande under året.

Nästa dialogmöte är planerat till den 22 mars 2024.

Minnesanteckningar från genomförda möten finns samlade på Skatteverkets webbplats.

2 Kompletteringsregeln vid otillräckligt tryggande enligt 28 kap. 7 § IL, situationen efter HFD 2021 ref 39.

Punkten inleddes med att Vidar Ambrosiani, PwC, beskrev bakgrunden till frågeställningen utifrån det inskickade materialet.

2.1 Bakgrund

Behovet av vägledning och en mer nyanserad bedömning

Tjänstepensionssystemet förändras löpande. Nya pensionslösningar dyker upp på marknaden, nya rättsfall från Högsta Förvaltningsdomstolen, men också nya och uppdaterade tolkningar av intjänande av pension enligt kollektivavtalen gör det svårt för företag att göra rätt.

Allmänt om syftet med kompletteringsregeln

När avdragsrätten för pension reformerades i slutet av 1990-talet så var ett av ledorden enkelhet. Huvudregeln måste vara utformad så att den går att tillämpa i det stora flertalet tryggandefall, (Prop. 1997/98:146 s 64). Lagstiftaren noterade dock att vid förtida pensionsavgångar och där pensionsskyddet tidigare varit bristfälligt ofta krävs höga engångsinsatser under en begränsad period för att tillräckligt tjänstepensionsskydd ska kunna tryggas. I sådana fall kan huvudregeln vara otillräcklig och bör därför komplettera, (a prop. s 67).

Kompletteringsregeln gäller såväl förtida avgång som otillräckligt tryggande (den s.k.

köpa-ikapp-regeln). Vid dagens diskussion kommer vi fokusera på otillräckligt tryggande.

Kompletteringsregelns rekvisit

Av 28 kap 7 § framgår att för att tillämpa kompletteringsregeln (Enligt köpa-ikapp-regeln) krävs att

- Det finns (en eller flera) pensionsutfästelser
- Som ska tryggas genom en godkänd tryggandeform enligt 28 kap 3 §
- Som är otillräckligt tryggade

Av HFD 2021 ref 39 framgår också att ett ytterligare rekvisit är att ett tidigare otillräckligt pensionsskydd behöver förbättras. Det andra rekvisitet leder normalt inte till några problem i tillämpningen men såväl det första, tredje och fjärde rekvisitet innehåller gränsdragningsfrågor

Vad är en pensionsutfästelse och när ska den ske?

Den situation som otvetydigt omfattas av lagstiftningen är den när en arbetsgivare utfäster en pension till en arbetstagare - men i initialskedet inte tryggar den alls - utan tryggande sker först många år senare (kanske när företaget har en bättre ekonomisk situation). Denna situation är enligt vår erfarenhet extremt ovanlig.

När en arbetsgivare vill köpa ikapp är istället det absolut vanligaste att utfästelsen sker i samband med att tryggandet/inbetalningen sker. Enligt vår mening bör detta vara i linje med syftet med lagstiftningen, och vi uppfattar även att Skatteverket anser detta. Även i de mål (HFD 2011 not 58 och HFD 2021 ref 39) där Skatteverket inte medgett avdrag enligt kompletteringsregeln så uppfattar vi det som att man i vart fall är enig om att det är en pensionsutfästelse. Det Skatteverket och domstolarna hänger upp bedömningen på är om utfästelsen är "otillräckligt tryggad".

Vår uppfattning är också, att även om en utfästelse skulle göras först efter begäran av den enskilde (t.ex. i samband med en lönevaxling eller bonusvaxling) så är det fortfarande en pensionsutfästelse. Frågan blir då istället om utfästelsen är otillräckligt tryggad och/eller används för att förbättra en bristfällig tjänstepension.

Otillräckligt tryggad respektive bristfälligt pensionsskydd?

Den första frågan är vad som menas med "tryggad". Vår uppfattning är att endast ett tryggande enligt kriterierna i 28 kap 3 § IL kan anses som ett tryggande i kompletteringsregelns mening. En pensionsutfästelse som tidigare säkerställts med en pantförskriven kapitalförsäkring bör alltså enligt vår mening ses som otillräckligt tryggad. Om en sådan utfästelse ändras - och istället tryggas med en inbetalning till pensionsförsäkring bör en sådan inbetalning därför i princip kunna omfattas av kompletteringsregeln.

Nästa fråga gäller vilket tryggande som är "otillräckligt". Detta har såväl tidsmässiga som beloppsmässiga aspekter.

En bokstavstrogen tolkning av 28 kap 7 § innebär enligt vår mening att först sker utfästelsen och därefter tryggandet. I praktiken sker detta ofta samtidigt, och som vi förstår HFD 2011 not 58 så är en eventuell tidsrymd mellan utfästelse och tryggande inte avgörande för om utfästelsen är "otillräckligt tryggad" eller ej.

Vår uppfattning är att de två situationer som framgår av diagrammet nedan bör anses vara lika vid bedömningen om det finns en otillräckligt tryggad pensionsutfästelse. Vår uppfattning är att man inte bör fokusera på tidsaspekten mellan utfästelsen och tryggandet utan istället på vad otillräckligheten är. En tolkning av kompletteringsregeln på följande sätt är enligt vår uppfattning såväl rimlig som möjlig att få in i lagtextens ordalydelse.

Om en betalning görs för att trygga en utfästelse, och utfästelsen behövs för att låka ett bristfälligt pensionsskydd så är den utfästelsen otillräckligt tryggad i kompletteringsregelns mening.

Om utfästelsen görs med ett belopp som är större än vad som behövs för att nå upp till ett "ej bristfälligt pensionsskydd" (nedan - rimlig pension) så bedömer vi att endast den delen av utfästelsen som krävs för att nå upp till rimlig pension som otillräckligt tryggad.

För att illustrera tankesättet se följande exempel

Exempel 1:

X har under åren tjänat in en pensionsförmån som motsvarar 1 000 kr/månad - livsvarigt. En rimlig pensionsförmån med hänsyn till hans lön skulle vara 10 000 kr/månad. Att trygga denna pension skulle kosta 2 000 000 SEK. X arbetsgivare utfäster en pension på 15 000 kr/månad vilket kostar 3 000 000 SEK. Endast den delen av kostnaden som omfattar det bristfälliga skyddet blir avdragsgill.

Nästa fråga blir då - vad är ett bristfälligt tjänstepensionsskydd och vad är en rimlig pensionsnivå?

Enligt vår uppfattning så finns det tre möjliga "tak" när man bedömer vad som är en bristfällig pension. Ett tjänstepensionsskydd som är lägre än dessa tak skulle i så fall anses vara bristfälligt och det är som en följd av detta endast den del av pensionsutfästelsen som krävs för att "nå upp till taket" som är otillräckligt tryggad (se ovan).

Tak nr 1 - rimlig pension är pensionsförmån enligt kompletteringsregeln

Ett möjligt tak är det som fås fram genom att tillämpa beräkningsgrunderna i 28 kap 8. Dessa grunder är i grunden ett rimligt tak eftersom det leder till en likabehandling. En person som inte har någon utfästelse om pension under ett helt yrkesliv har möjlighet att få den förmånen tryggad med avdragsrätt vid en engångsbetalning i samband med sin pensionering.

Det framstår som rimligt för oss att den personen inte ska behandlas generösare än en person som, med samma lön, löpande tryggt pension enligt t.ex. ITP1. Vår förståelse är emellertid att Skatteverket inte anser att en pension som understiger detta belopp automatiskt är bristfällig. Även HFD 2021 ref 39 talar för detta.

Tak nr 2 - rimlig pension är den pension som skulle kunnat sättas av enligt huvudregeln

Ett annat möjligt tak är det som skulle ha rymts inom huvudregeln. En arbetsgivare har möjlighet att inom huvudregeln årligen sätta av ett belopp motsvarande 35 % av lönen.

Exempel 2

Anställd A har en årslön på 400 000 SEK. Enligt huvudregeln skulle arbetsgivaren ha rätt att ge honom pension med 140 000 kr/år med full avdragsrätt. Arbetsgivaren betalar enbart in 18 000 kr/år. Efter 10 år skulle denna anställde kunnat, med full avdragsrätt för

arbetsgivaren, ha haft ett pensionskapital på 1,4 miljoner + avkastning men har istället 180 000 + avkastning. Det går i vart fall att argumentera för att denne anställde har ett så bristfälligt pensionsskydd att han omfattas av kompletteringsregeln.

Tak nr 3 - rimlig pension är pension enligt kollektivavtal

Ett tredje möjligt tak skulle kunna vara pension i enlighet med kollektivavtalen - t.ex. ITP-avtalen. En person som fått mindre avsatt pension än vad som följer av ITP bör kunna anses ha en bristfällig pension. Detta skulle ligga i linje med de bedömningar vad som är ett betryggande pensionsskydd enligt dispensreglerna i 59 kap 10 § IL. Oavsett vilken nivå som Skatteverket anser är rimlig så vore det mycket värdefullt att få klarhet i vad Skatteverket anser vara ett bristfälligt pensionsskydd.

Samlade frågor/diskussionspunkter avseende otillräckligt tryggnade till Skatteverket

1. Kan en utfästelse tryggas i samband med att den utfästs och ändå anses som otillräckligt tryggad i kompletteringsregelns mening?
2. Anses en utfästelse som är säkerställd på annat sätt än de som räknas upp i 28 kap 3 § IL som otillräckligt tryggad?
3. Om en anställd haft en fullt tryggad utfästelse avseende ett mycket lågt belopp, kan arbetsgivaren tillämpa kompletteringsregeln på en ny utfästelse för att den anställde ska få en rimlig pension?
4. Om en anställd har haft en utfästelse som ger ett rimligt pensionsskydd men arbetsgivaren betalat in för lite - kan då utfästelsen anses vara otillräckligt tryggad?
5. Är diagrammet i exempel 1 ovan ett rimligt sätt att se på hur otillräckligt tryggad ska förstås?
6. Vad är ett rimligt resp. bristfälligt pensionsskydd enligt Skatteverkets uppfattning?
7. Vilka eventuella formkrav anser Skatteverket att beräkningar av avdragsutrymmet enligt kompletteringsregel bör uppfylla? Dvs. hur ska den beräknade pensionsförmånen omsättas till en faktisk kostnad (pensionspremie). Detta gäller främst i de fall arbetsgivaren (och inte ett försäkringsbolag) beräknar vilken kostnad som kan dras av enligt kompletteringsregeln baserat på en viss pensionsförmån

Övriga frågor avseende kompletteringsregeln

1. Om en anställd vill/har rätt till/måste gå i pension vid en högre ålder än 65 år - kan kompletteringsregeln tillämpas t.ex. på en pension som ska utgå från 69 år och livsvarigt?
2. Av Skatteverkets rättsliga vägledning framgår att huvudregeln och kompletteringsregeln kan kombineras under samma beskattningsår. Beskrivningen gör gällande att reglerna kan användas för olika pensionsåldrar, till exempel huvudregeln vid tryggande fr.o.m. 65 års ålder och kompletteringsregeln för tryggande före 65 års ålder. Det kan finnas situationer där en person dels har en pågående pensionslösning som kan tryggas genom huvudregeln samtidigt som det finns behov av att köpa ikapp. Det framgår inte av rättslig vägledning om Skatteverket anser att reglerna enbart kan kombineras vid olika pensionsåldrar eller om huvudregeln och kompletteringsregeln båda kan användas för tryggande fr.o.m. 65 års ålder under samma beskattningsår

2.2 Kommentar från Skatteverket

Därefter visade Skatteverket ett par bilder med de bestämmelser (28 kap. 5 § och 7 § IL) som är aktuella för frågeställningen och punkt 21 i HFD 2021 ref. 39 som Skatteverket

uppfattar som kärnan i avgörandet. Skatteverket konstaterar att det finns två situationer då kompletteringsregeln är tillämplig:

- att ett pensionsavtal ändras vid förtida avgång från anställning eller att ett nytt pensionsavtal ingås i ett sådant fall, eller
- att pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade.

Dagens frågeställning gällde om pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade.

Dialogmöte

28 kap. 7 § första stycket andra strecksatsen IL

2023-10-13

Hur stort avdrag får arbetsgivaren göra för att trygga utfästelser om framtida pension? 1(2)

28 kap. 2-15 §§ IL

Huvudregeln - 35 % av pensionsgrundande ersättning enligt pensionsavtalet och högst 10 pbb (525.000 kr för beskattningsår 2023).

Kompletteringsregeln

”Tryggande av **sådana pensionsutfästelser som avses i 3 §** ska, trots vad som sägs i 5 §, dras av som kostnad med ett belopp som motsvarar kostnaden för avtalad pension, om tryggandet föranleds av

- att ett pensionsavtal ändras **vid förtida avgång från anställning** eller att ett nytt pensionsavtal ingås i ett sådant fall, eller
- att **pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade.**”

Särskilda begränsningar beroende på tryggandeform

2023-10-13

Hur stort avdrag får arbetsgivaren göra för att trygga utfästelser om framtida pension? 2(2)

HFD 2021 ref. 39

"21. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att enbart det förhållandet att tryggandet sker efter det att en pensionsutfästelse har lämnats inte innebär att utfästelsen är otillräckligt tryggad i den mening som avses i kompletteringsregeln (HFD 2011 not. 58). Om avdrag alltid skulle medges för kostnader för att utöka en anställds pensionsskydd upp till de nivåer som följer av 28 kap. 8-12 §§ inkomstskattelagen så skulle bestämmelserna i 7 § första stycket, där förutsättningarna för att tillämpa kompletteringsregeln anges, vidare bli överflödiga. Av förarbetena framgår dessutom klart att tillämpningsområdet för kompletteringsregeln är avsett att vara begränsat till de situationer som anges där."

2023-10-13

Den inledande diskussionen avsåg två situationer där en anställd i första fallet har en anställning där arbetsgivaren har utfäst tjänstepension men utfästelsen är inte tryggad och i andra fallet har en anställning där arbetsgivaren inte har utfäst tjänstepension – en anställning utan pensionsrätt – och senare år utfäster arbetsgivaren tjänstepension i anställningen.

Skatteverkets bedömning är att situationerna inte är jämförbara när frågan gäller om pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade. Vid en anställning utan rätt till tjänstepension har den anställda rätt till pensionssparavdrag enligt bestämmelserna i 59 kap. II. Om arbetsgivaren senare utfäster tjänstepension till den anställda innebär det inte att utfästelsen är otillräckligt tryggad.

Frågan om pensionsutfästelserna kan vara otillräckligt tryggade när en arbetsgivare t.ex. inte har rapporterat pensionsgrundande ersättning i enlighet med kollektivavtalad pensionsplan till valcentralerna vilket kan få till följd att debiterade premier är för låga i förhållande till vad som utfästs i kollektivavtalet diskuterades. Om en sådan brist uppdagas långt senare kan den tillkommande premien vara så hög att den inte ryms inom huvudregeln. En sådan situation kan vara en situation där pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

Därefter kommenterade Skatteverket de inledande sju frågorna i diskussionsunderlaget.

Skatteverket lyfte fram att den första strecksatsen avser en ny eller ändrad utfästelse vid förtida avgång från anställning medan den andra strecksatsen enligt Skatteverket avser en befintlig pensionsutfästelse som är otillräckligt tryggad.

Skatteverket lyfte också fram att kompletteringsregeln inte är en norm mot bakgrunden av diskussion om vad som avses med ett bristfälligt pensionsskydd och rimlig pension. Av förarbetena (prop. 1997/98:146 avsnitt 7.3.1) framgår att nivån och taket i huvudregeln har

sin grund i att avdrag ska begränsas till ”en godtagbar pensionsnivå” eller ”ett rimligt pensioneringsbehov”.

Skatteverket ser över om den rättsliga informationen kan förtydligas när det gäller situationen om pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade.

3 Social hjälpverksamhet enligt 7 kap. 4 § IL – vem är ekonomiskt behövande?

Linn Eriksson från Föreningen FVO inledde diskussionen med en övergripande information och genomgång av det på förhand inskickade materialet.

Diskussionspunkter för dagen:

- Definition av förmögenhet
- Hushållsgemenskap
- Övriga frågor

Föreningen FVO

FVO är en ideell förening, grundad 1889 i Stockholm av bland andra Agda Montelius

Grundades för 134 år sedan

Ändamål att utöva hjälp- och rådgivningsverksamhet bland behövande. FVO kan därvid samarbeta med andra stiftelser, organisationer och föreningar med liknande ändamål

Behandlar mellan 10 000 – 12 000 ansökningar från privatpersoner årligen

Samverkar med ca 80 olika stiftelser

I ställningstagandet gällande ägande av boende:

Förmögenhet:

Vid en schabloniserad bedömning kan förmögenhetstillgångar om ett prisbasbelopp per person i hushållet accepteras.

Med förmögenhetstillgångar avses nettotillgångar. Värdet av en privatbostad (villa, bostadsrätt) ska tas upp till marknadsvärdet med avdrag för de lån som finns på bostaden .

Ägande av boende:
Ensamboende ålderspensionär

Stödsökande:

- Ensamboende ålderspensionär med låg ålderspension (inom gränsvärden för schablonbedömning enligt ställningstagandet).
- Behov av stöd: Omfattande tandvård
- Tillgångar: bostadsrätt eller hus på landsbygden
- Samhällsstöd: kompletterande bostadstillägg
- Ej berättigande samhällsstöd: Ekonomiskt bistånd då hen först behöver sälja sin lägenhet och flytta till en hyresrätt.

Problem för den sökande:

Alternativt boende för hyra är svårt att hitta.

Hyresvärdar godtar ej hyresgäster med för låga inkomster.

Hyresrätter är ofta mer kostsamma än befintligt boende.

Stiftelsemedel kan ej beviljas då bostadsrätten är en tillgång enligt ställningstagandet.

Ägande av boende:
Ensamboende med någon typ av funktionsvariation eller sjukdomsproblematik

Stödsökande:

- Ensamboende med någon typ av funktionsvariation eller sjukdomsproblematik
- Inkomster: Sjukpenning eller sjukersättning, ibland helt utan inkomster (inom gränsvärden för schablonbedömning enligt ställningstagandet).
- Behov av stöd: Allmän ekonomisk förstärkning
- Tillgångar: Deläggande av bostadsrätt (10 – 20 %) överstiger värdet i ställningstagandet
- Ej berättigande samhällsstöd: Ekonomiskt bistånd då hen först behöver sälja sin lägenhet och flytta till en hyresrätt.

Problem för den sökande:

Alternativt boende för hyra är svårt att hitta.
Hyresvärdar godtar ej hyresgäster med för låga inkomster.

Stiftelsemedel kan ej beviljas då boendet är en tillgång enligt ställningstagandet.

Vår önskan:

Att Skatteverket separerar ägd bostad från bedömningen av tillgångar.

Vårt förslag:

Att tillåta ägande av boende och att endast beakta lätt realiserbara tillgångar som tillgångsslag vid bedömning av ekonomiskt behov.

Hushållsgemenskap
enligt
ställningstagandet:

Om den sammantagna inkomsten understiger fyra prisbasbelopp och förmögenheten understiger ett prisbasbelopp anses en person normalt som ekonomiskt behövande.

*Tillägg får göras med ett prisbasbelopp per person för inkomst respektive förmögenhet för hemmavarande barn eller make/sambo eller **annan i hushållsgemenskapen**. Dessa personers inkomster och förmögenheter ska också beaktas.*

Hushållsgemenskap med eller utan släktband

Stödsökande med hemmavarande vuxet barn/sambo/inneboende/partner

- Stödsökande har låga inkomster (inom gränsvärden för schablonbedömning enligt ställningstagandet)
- Har behov av omfattande tandvård utan möjlighet att spara ihop
- En eller flera parter i "hushållsgemenskapen" arbetar och tillsammans överstiger inkomsterna kraftigt gränsvärdet

Problem för den sökande:

De sammanlagda inkomsterna överstiger gränsvärdet för hushållsgemenskap

Problem vid bedömning:

En hushållsgemenskap skapar en försörjningsplikt gentemot varandra då den enskildes inkomster inte räcker till att spara till en omfattande kostnad såsom tandvård.

Stödsökande:
Inkomst 175 000 kr/år
Tillgångar 5 000 kr
Behov av tandvård för 35 000 kr

Sammanboende
Inkomst 250 000 kr/år
Tillgångar 10 000 kr

- Schablonvärde inkomst för två personer enligt ställningstagande 241 500 kr/år

	Bedöms som enskilda		Bedöms tillsammans	
	Stödsökande	Medboende		
Årsinkomst	175 000	250 000	425 000	
- skatt	-43 711	-68 457	-112 168	
Nettolön	131 289	181 543	312 832	
Månadslön (netto)	10 941	15 129	26 069	
Hyra 3 rok (7 608 kr delas på två)	3 804	3 804	7 608	
förbehållsbelopp	5 717	5 717	9 445	
Normöverskott	1 420	5 608	9 016	
Om boende själv normunderskott	-	2 384		

Vår önskan:

Ett förtydligande gällande vilka som ska räknas med i en hushållsgemenskap.

Vårt förslag:

Att förtydliga; sammanboende utan försörjningsplikt gentemot varandra ska inte bedömas ha en hushållsgemenskap vid beräkning av den sökandes inkomster.

Övriga frågeställningar:

Skulder:

- Är skulder en motivering till normunderskott vid fullständig bedömning?
Hjälpsökande har inkomster som kraftigt överstiger gränsvärden för schablonbedömning men även stora skulder som medför höga räntekostnader och amorteringar som skapar normunderskott.
Många får även löneutmätning eller skuldsanering.
Behov av hjälp uppstår ofta till större oförutsedd utgift såsom tandvård.

Utsatta grupper:

- Högsta förvaltningsdomstolens meddelande den 5 maj (mål 287-23). Ingen ekonomisk prövning nödvändig på personer med funktionsvariationer i ålder 22- 30 år.
- Är detta applicerbart på alla utsatta grupper som definieras i prop. 2013/14:1?

Hypotekslån för senior – inga lån på boendet

- Pensionär 74 år
- Boende på mindre ort nära Stockholm
- Värde på bostadsrätt 2 000 000 kr
- Inga nuvarande lån på boendet
- Maximalt lånebelopp 740 000 kr
- Önskat lån på bostaden 370 000 kr
- Månadsuttag på 5 000 kr
- 74 månader betalas beloppet ut

7.95 %	Vår aktuella ränta
klaring / Justera	
2.50 %	Uppskattad prisutveckling a din bostad

År	Skuld	Bostadens värde	Kvar vid försäljning
Nu	1 850 kr	2 000 000 kr	1 998 150 kr
5	368 077 kr	2 262 816 kr	1 894 739 kr
10	648 269 kr	2 560 169 kr	1 911 900 kr
15	966 359 kr	2 896 596 kr	1 930 237 kr

Hypotekslån för senior lån på 25 % av bostaden

- Pensionär 74 år
- Boende på mindre ort
- Värde på bostadsrätt 2 000 000 kr
- 500 000 kr i lån på bostaden
- Maximalt lånebelopp 240 000 kr
- Önskat lån på bostaden 240 000 kr
- Månadsuttag på 5 000 kr
- 48 månader betalas lånet ut

7.95 %	Vår aktuella ränta
Förklaring / Justera	
2.50 %	Uppskattad prisutveckling av din bostad

År	Skuld	Bostadens värde	Kvar vid försäljning
Nu	501 850 kr	2 000 000 kr	1 498 150 kr
5	1 051 064 kr	2 262 816 kr	1 211 752 kr
10	1 567 135 kr	2 560 169 kr	993 034 kr
15	2 336 092 kr	2 896 596 kr	560 504 kr

Den följande diskussionen utgick från Skatteverkets ställningstagande 2015-01-21 [Behövande i ekonomisk mening vid social hjälpverksamhet och hjälpverksamhet bland behövande – schablonmässig bedömning](#), dnr: 131 692718-14/111 och [HFD 2023 ref. 23](#). De ämnen som diskuterades var

- definition av förmögenhet vid tillämpning av schablonregeln
- definition av hushållsgemenskap vid tillämpning av schablonregeln
- betydelsen av skulder vid tillämpning av huvudregeln
- tillämpning av HFD 2023 ref. 23.

Diskussion om Skatteverkets ställningstagande Behövande i ekonomisk mening vid social hjälpverksamhet och hjälpverksamhet bland behövande – huvudregeln och schablonregeln

Linn Eriksson framhöll vissa svårigheter med att tillämpa schablonregeln så som den är utformad i Skatteverkets ställningstagande. Begränsningen till ett prisbasbelopp för förmögenhetstillgångar får stor påverkan i de fall en person äger sitt eget boende. Två exempel presenterades där bidrag inte beviljas på grund av eget ägande av bostad. Här framfördes ett önskemål om att ändra schablonregeln till att endast beakta lätt realiserbara tillgångar som tillgångsslag vid bedömning av ekonomiskt behov.

Skatteverket anförde att schablonregeln endast är en förenklad behovsprövning som kan tillämpas under vissa förutsättningar. Om förutsättningarna inte är uppfyllda kan personen ändå vara behövande enligt huvudregeln, d.v.s. efter en fullständig behovsprövning. En sådan prövning utgår inte enbart från de ekonomiska förutsättningarna utan även från sociala förhållanden. Vid en sådan prövning skulle en person möjligen, beroende på förutsättningarna i det enskilda fallet, kunna ses som behövande trots tillgångar i form av eget ägt boende. En diskussion fördes kring oförutsedda utgifter samt kortvariga och långvariga behov.

Därefter diskuterades vad som avses med hushållsgemenskap i detta sammanhang. Linn Eriksson framhöll att en hushållsgemenskap skapar en försörjningsplikt gentemot varandra när den enskildes inkomster inte räcker till att spara till en omfattande kostnad såsom tandvård. Här framfördes ett önskemål om att förtydliga vilka personer som ska räknas med i en hushållsgemenskap, förslagsvis att sammanboende utan försörjningsplikt gentemot varandra inte ska bedömas ha en hushållsgemenskap vid beräkning av den sökandes inkomster.

När det gäller den föreslagna definitionen på hushållsgemenskap är Skatteverket tveksam till att avgränsa hushållsgemenskap till försörjningsplikt. Frågan diskuterades vidare utifrån olika typer av hushållsgemenskap och försörjningsplikt t.ex. för inneboende och sambor.

Vid mötet framkom även att det råder osäkerhet kring vilka förutsättningar som kan godtas vid tillämpningen av huvudregeln. Vilken hänsyn kan tas till skulder vid en sådan behovsprövning?

Skatteverket framförde att betydelsen av skulder vid tillämpning av huvudregeln är oklar. En diskussion fördes kring skuldsättning i allmänhet, skälen för skuldsättning, utmätning hos Kronofogden, skuldsanering samt akuta och tillfälliga behov.

Skatteverket sammanfattade diskussionen om huvudregeln och schablonregeln med att en person kan vara i behov av ekonomisk hjälp även om villkoren enligt schablonregeln inte uppfylls. För att kunna ta ställning till om det finns ett ekonomiskt hjälpbehov krävs då en fullständig utredning om personens ekonomiska situation och sociala situation. En bedömning utifrån huvudregeln ska göras utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Skatteverket konstaterade också att det saknas stöd för hur en sådan fullständig prövning av hjälpbehovet ska göras och hur olika omständigheter kan komma att påverka bedömningen. Förarbetena är oklara och det saknas vägledande avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen trots att både ställningstagandet och lagstiftningen varit tillämpliga under lång tid. Frågorna har varken prövats genom överklagande av beslut eller genom förhandsbesked från Skatterättsnämnden.

Skatteverket tar med sig samtliga synpunkter och förslag och avser att se över om det är något som kan förtydligas, främst i rättslig vägledning.

Diskussion om HFD 2023 ref. 23

Linn Eriksson presenterade avgörandet HFD 2023 ref. 23. Högsta förvaltningsdomstolen kom fram till att en ekonomisk behovsprövning inte behöver göras för personer med funktionsvariationer i ålder 22-30 år. Frågan var om detta är applicerbart på alla utsatta grupper som definieras i prop. 2013/14:1.

Skatteverket framhöll inledningsvis att det inte finns någon åldersmässig begränsning vid tillämpningen av ändamålet social hjälpverksamhet. Skatteverket återkopplade sin tolkning av avgörandet. Skatteverkets uppfattning är att när ett ekonomiskt bidrag avser stöd av social natur och lämnas till någon för att stödja ett socialt hjälpbehov behöver inte någon prövning av bidragsmottagarens ekonomi göras. Skatteverket avser att skriva ett förtydligande om detta i rättslig vägledning.